

Inovirani (treći)

PREDLOG MJERA UO UPCG

za podršku privredi

UNIJA POSLODAVACA
CRNE GORE
MONTENEGRIN EMPLOYERS FEDERATION

Podgorica, maj 2020. godine

www.poslodavci.org

INOVIRANI (treći)

PREDLOG MJERA UO UPCG ZA PODRŠKU PRIVREDI

U odgovoru na krizu izazvanu COVID-19 pandemijom, Crna Gora je bila jedna od prvih država koje su uvele privremene mjere a zatim, zahvaljujući pravovremenoj i dobroj organizovanosti cjelokupnog sistema javnog zdravstva, omogućila da se preventivnim i adekvatnim postupanjem na najbolji način odgovori potrebama očuvanja zdravlja građana. Možemo biti ponosni na iskazanu posvećenost Vlade Crne Gore, Instituta za javno zdravlje, Ministarstva zdravlja, Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti (NKT) i svih zdravstvenih ustanova i zato im, u ime Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG) i crnogorskih poslodavaca, ovom prilikom čestitamo, a svim zdravstvenim radnicima javno zahvaljujemo za sve što su uradili proteklih mjeseci. Uz njihovu pomoć, Crna Gora se uspješno izborila sa zdravstvenom krizom i postala prva država u Evropi bez aktivnih slučajeva koronavirusa.

Očekujemo da će Vlada Crne, istim intenzitetom, pružiti pomoć rješavanju ekonomske krize izazvane COVID-19 pandemijom i to prvenstveno kroz novi, treći paket ekonomskih mjera podrške privredi, koji treba donijeti u što kraćem roku, a uz rješenja koja će omogućiti očuvanje likvidnosti i kontinuiteta poslovanja, kao i očuvanje radnih mjesta.

Iako su se relativno brzo stekli uslovi za pokretanje privrednih aktivnosti, podaci iz istraživanja koje je UPCG sprovela uz tehničku podršku i po metodologiji MOR-a (Međunarodna organizacija rada), a u partnerstvu sa EBRD (Evropska banka za obnovu i razvoj) pokazuju da je u Crnoj Gori, slično kao i u zemljama u okruženju, više od 40% privrednih subjekata u martu i aprilu u potpunosti prekinulo s radom, 35% je djelimično poslovalo, a samo 23% je bilo u potpunosti operativno (od čega je 13% njih poslovanje organizovalo kroz rad od kuće). Iako mali poslovni sistemi mogu brže i lakše izvršiti određene transformacije i prilagođavanja u redovnim okolnostima, preduzetnici, mikro i mala preduzeća su najosjetljivija na negativne uticaje poslovnog okruženja. Rezultati našeg istraživanja pokazuju da je svako drugo mikro privredno društvo (koja čine oko 95% ukupno registrovanih privrednih subjekata i zapošljavaju oko 51.000 zaposlenih) imalo potpunu obustavu poslovanja. Pri tome, više od 50% privrednih subjekata

uključenih u istraživanje, ukazalo je da nema akumuliranih sredstava, kao ni pristup finansijskim sredstvima koja bi im, u ovom periodu, služila za prevazilaženje nedostatka prihoda i izmirivanje svih obaveza koje proističu iz poslovanja i obrtnih sredstava, a potrebna su za nastavak rada. Rezultate istraživanja UPCG dostavljamo u prilogu ovog dokumenta.

Upravo zbog ovakvog stanja (u kom se nalazi najveći broj privrednih subjekata), pozdravljamo najavu Vlade CG da će fokus Trećeg paketa ekonomskih mjera biti usmjeren na finansijsku i kreditnu podršku privredi. Ohrabruju i najave predsjednika države i premijera da će se u njemu naći sva rješenja koja su strateški važna za crnogorsku ekonomiju i da će donijete odluke biti od presudnog značaja za ekonomski i društveni razvoj Crne Gore u narednom periodu.

Izuzetni rezultati postignuti blagovremenim, adekvatnim i profesionalno opravdanim mjerama zaštite života i zdravlja građana, sada su dobar osnov za brži oporavak privrede.

Uvažavajući dosadašnju pomoć Vlade CG, u narednom period posebno je važno očuvati stabilnost finansijskog sistema i obezbijediti održivu fiskalnu politiku prilagođenu prioritetima. Primjer tome su i određene države čije su centralne banke omogućile kvantitativne mjere ublažavanja krize, zadržavajući protok novca u finansijskom krugu kompanija. Takođe, neke zemlje su olakšale pristup kreditima za kompanije (direktno ili indirektno) i to preko nacionalnih investicionih banaka i drugih institucija. Uvažavajući dosadašnju pomoć Vlade CG crnogorskoj privredi, navedeno dodatno upućuje da su za dalji ekonomski oporavak potrebne još snažnije mjere monetarne i fiskalne politike, što uključuje posebno važnu ulogu CBCG, a zatim i IRF i komercijalnih banaka koje ponuđenim, povoljnim aranžmanima treba da čine obavezan dio rješenja u trećem paketu ekonomskih mjera Vlade Crne Gore.

Shodno navedenom, u nastavku slijedi inovirani set predloga mjera koji Upravni odbor UPCG predlaže Vladi Crne Gore i NKT.

A – Finansijska i kreditna podrška

- ECB, MMF i EIB su zvanično najavile uvećanje iznosa sredstava pomoći za zemlje zapadnog Balkana, čime se, vjerujemo, stvaraju uslovi za obezbjeđenje povoljnijih kreditnih sredstava. Shodno tome, neophodno je obezbijediti garancije države od najmanje 70% iznosa kredita privrednim subjektima kojima je bio zabranjen rad shodno privremenim mjerama ili im je značajno smanjen obim poslovanja, što bi stvorilo uslove da IRF i poslovne banke mogu kreirati povoljnije kreditne linije, sa lakšim pristupom kreditima i nižim kamatnim stopama.
- Garancije Vlade CG i CBCG, za plasmane IRF-a i poslovnih banaka, treba opredjeljivati srazmjerno tržišnom učešću svake pojedine banke u Crnoj Gori, uz istovremeno ograničenje da tako date garancije ne mogu iznositi više od 40% ukupnog plasmana banke.
- U okviru opisanog aranžmana sa IRF i poslovnim bankama, Vlada i CBCG treba unaprijed, precizno da definišu uslove: kamatnu stopu (koja mora biti fiksna), grejs period (minimum 12 mjeseci), rok otplate (minimum 36 mjeseci).
- Izvršiti analizu stanja i mogućih scenarija, kako bi se, zavisno od stepena ugroženosti, srazmjerno opredjeljivala sredstva podrške po privrednim granama i sektorima unutar istih.
- U okviru prethodnih predloga, obezbijediti izvore i opredijeliti sredstva beskamatne podrške za preduzetnike, mikro i MSP koja posluju u ugroženim sektorima, s ciljem da im se osigura obrtni kapital.
- IRF da izvrši korekciju i smanjenje kamatnih stopa za postojeće zajmove u odnosu na stepen ugroženosti konkretnog privrednog subjekta i izvrši izmjene kriterijuma za dodjelu kredita radi veće obuhvatnosti privrednih subjekata (po djelatnostima) za odobravanje kredita.
- IRF i poslovne banke da obezbijede produžetak moratorijuma na otplatu kreditnih obaveza za privredne subjekte, do noramlizacije uslova poslovanja.

B – Porezi i parafiskaliteti

- Obezbiđediti odlaganje rokova za plaćanje dospjelih poreskih obaveza po osnovu svih vrsta poreza (uključujući i sve pripadajuće doprinose na lična primanja nastalih od dana stupanja na snagu privremenih mjera) uz mogućnost plaćanja u minimum 24 rate.

- Osloboditi privredne subjekte plaćanja lokalnih komunalnih taksi, naknada za korišćenje puta za pristup komercijalnim objektima za 2020. godinu, osloboditi (ili odložiti) plaćanja poreza na nepokretnost privredne subjekte kojima je privremenim mjerama zabranjen rad. Revidiranje cijena komunalnih usluga izvršiti zavisno od toga da li su objekti radili ili ne.
- Sve obveznike osloboditi plaćanja članskog doprinosa turističkim organizacijama za 2020. godinu.
- Osloboditi privredne subjekte iz sektora turizma i ugostiteljstva naknada za korišćenje privremenih objekata u zoni morskog dobra i zoni nacionalnih parkova za 2020. godinu.
- Za vrijeme trajanja vanrednih okolnosti i najmanje dva (2) mjeseca nakon ukidanja privremenih mjera Vlade, kontrolama koje vrše Poreska uprava i Uprava za inspekcijske poslove, prioritet dati preventivnim mjerama - izricanju upozorenja i opomena.
- Obezbijediti odloženo plaćanje carine i PDV-a na 90 dana, i da to bude kontinuirana mjera u ciklusima, do normalizacije privrednih i novčanih tokova.
- Omogućiti da se, uz konsultacije sa predstavnicima privrednih subjekata i lokalne uprave, sačini model multilateralne kompenzacije i pozove na izmirenje međusobnih obaveza između privrednih subjekata, te između privrednih subjekata i države i organa lokalne samouprave.

C - Tržište rada i održivost radnih mjesta

- Donijeti poseban zakon kojim bi bili uređeni radno-pravni odnosi u vanrednim okolnostima ili izvršiti hitne izmjene Zakona o radu i uskladiti njegove odrebe sa potrebom postupanja u vanrednim okolnostima (npr. doraditi institut prekida rada, pojednostaviti procedure za uvođenje rada od kuće, nepunog i skraćenog radnog vremena itd).
- Preispitati troškove rada i pojedine stavke u vezi troškova zarada (pripadajući doprinosi) smanjiti do kraja godine.
- Preduzetnicima i kompanijama kojima je uslijed privremenih mjera bio zabranjen rad, obezbijediti subvenciju 100% minimalne neto zarade zaposlenih u toku 6 mjeseci (alternative 3 mjeseca) i nakon isteka zabrane rada, odnosno ugroženim djelatnostima 50% minimalne neto zarade zaposlenih 3 mjeseca nakon isteka zabrane rada, uz odloženo plaćanje poreza i doprinosa za sve te subjekte na 24 mjesečne rate nakon isteka privremenih mjera.

D - Dugoročne mjere

---

1. Siva ekonomija

Da se svi nadležni državni organi sa najvećom pažnjom i punim kapacitetima posvete preduzimanju konkretnih mjera i aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije. Razmjere ove negativne pojave su na nedopustivo visokom nivou, pri čemu i zvanični podaci nadležnih organa pokazuju da ista ima trend rasta.

2. Porez na dodatu vrijednost

Da se prilikom izmjena Zakona o porezu na dodatu vrijednost (koje su u toku), s dužnom pažnjom razmotre predlozi koje je UPCG ranije dostavila resornom ministarstvu i NKT-u:

- uvođenje niže stope PDV od 7% na promet usluga smještaja ili smještaja s uslugom pripremanja i usluživanja hrane i bezalkoholnih negaziranih pića i vode u hotelima ili objektima slične namjene, što je predlog koji je UPCG još ranije dostavila resornom ministarstvu za izmjene Zakona o PDV);
  - povećanje iznosa od 18.000€ ostvarenog prometa kao uslova za obaveznu PDV registraciju na (najmanje) 30.000€. Najveću korist od povećanja ovog praga imali bi preduzetnici i mikro preduzeća koji se trenutno nalaze u najtežoj situaciji što se tiče opstanka poslovanja. Danom ulaska u PDV sistem, njihova roba i usluge postaju skuplje za 21%, ulaze u vrlo zahtjevu i neizvjesnu tržišnu utakmicu sa velikim privrednim subjektima i najveći broj njih ubrzo zapada u poslovne probleme i nelikvidnost. Ovi problemi egzistiraju od ranije, a dodatno su izraženi u novonastalim okolnostima;
  - uvođenje mogućnosti plaćanja PDV-a po naplaćenju realizaciji za određene kategorije poreskih obveznika. I ovakva izmjena zakona bi predstavljala poseban vid "podrške" i olakšanje poslovanja malim privrednim subjektima (budući da, između ostalog, podrazumijeva i definisanje maksimalnog iznosa ostvarenog prometa kao uslova za odobravanje ovakvog sistema plaćanja PDV-a).
-

U danima krize izazvane COVID-19 pandemijom, UPCG je pokazala odgovornost i djelovanje koje karakteriše partnerski pristup i otvorena podrška Vladi Crne Gore i NKT u iznalaženju rješenja koja su u interesu privrede, građana, države i društva u cjelini. Uz zaštitu javnog zdravlja, naš cilj je bio i ostao: očuvati likvidnost i kontinuitet poslovanja preduzeća i sačuvati radna mjesta.

U UPCG smo ponosni na crnogorsku biznis zajednicu koja je u ovom teškom periodu još jednom dokazala visok stepen društvene odgovornosti – i kroz svoje poslovne odluke i direktne donacije usmjerene za borbu protiv korona virusa. Zato je veoma važno pružiti joj očekivanu podrška, uz jasne smjernice o pomoći na koju u narednim danima i mjesecima mogu da računaju. Odgovornim odlukama koje ćemo kao društvo donijeti, zavisice njihova i budućnost generacija koje dolaze.

Svjesni izazova te vrste, u UPCG ostajemo posvećeni zajedništvu ključnih partnera - Vlade, sindikata i poslodavaca, spremni da u dobrom duhu socijalnog dijaloga i tripartizma pružimo svoju maksimalnu podršku i aktivno doprinesemo postizanju opšteg društvenog konsenzusa oko svih pitanja koja uključuju nacionalni interes, a podrazumijevaju donošenje odluka koje mogu obezbijediti kontinuitet poslovanja, sigurnost prihoda i očuvanje radnih mjesta.

UNIJA POSLODAVACA CRNE GORE - UPCG

Cetinjski put 36

81 000 Podgorica, Crna Gora

T: +382 20 209 250

F: +382 20 209 251

E: office@poslodavci.org

www.poslodavci.org